

NAJ ŽIVI PRVI MAJ

Petnajstdnevnik - Quindicinale

Abbon. postale - Gruppo 11/70

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Leto XXXI. - Štev. 5

TRST - 27. aprila 1979

200 lir

**Glas za KPI
je glas za demokratično
Evropo**

Šli bomo po ulicah, z rdečim nageljem v gumbnici. V nas bodo odmevali stih internacionale in partizanskih pesmi. Šteli se bomo in primerjali delavski sprevod z lanskim in drugimi. In onim majem, pred 34 leti, ko je srce vzplapolalo kot rdeča zastava na tovarniškem dimniku nad svobodnim Trstom.

Šli bomo s stisnjenimi pestmi, da bi izpričali svojo moč. In zato, da še enkrat zavpijemo visokim palačam mestnega centra naše geslo o enotnosti slovenskega in italijanskega proletariata.

Gesla boja in ljubezni, ki ne zrejo v preteklost črnožoltih monarhij in vojnih strahot, pač pa v zarje sicer oddaljene bodočnosti. In je ne morejo zakriti oblaki črnega viharja, ki se znaša nad nami.

Ker smo jih prestali že mnogo. Ker zgodovina, kljub vijugam, vodi naprej, k osvobajanju človeka in narodov. Ker smo v toku zgodovine mi, ne pa oni, ki se v nas zaganjajo v strahu pred zatonom, z mrtvaško bledo poltjo odpisanega.

Ker je z nami Kosovel, ki nas priganja: «Pravim ti, brat: bodi močan, delaj, in te ne morejo uničiti».

Ker z nami korakajo, nevidno a odločno, fantje izpod naših spomenikov, ki nam kličejo še iz tistih majskih dni.

Proč malodušje, stran obup in nevero. Naša stremjenja so hitrejša od časa, ki teče počasi, nezaznavno. Zdi se nam, da se nič ne premika. Toda ura bije ritem našega koraka.

Zdravo, tovariši. Zdravo dekleta in fantje. Zdravo žene in matere. Mi gremo, kljub nasprotnim vetrom, v pohod. Za naš prvi maj.

O volitvah v evropsko skupščino

Za Evropo delovnih ljudi

Evropske volitve. Še pred nekaj leti ljudje sploh niso vedeli za "Evropo", o kateri si vsi sedaj polnijo usta in pri tem, seveda, pozabljajo, da je govor o okrnjeni zahodni Evropi, ker se naša celina razteza dejansko od Urala do Gibraltara, od Balkana do Skandinavije. V resnici bomo volili za skupščino evropske skupnosti, ki združuje devet držav Zahodne Evrope. To so, poleg Italije, še Francija, Nemčija, Velika Britanija, Irska, Belgija, Luksemburg, Nizozemska in Danska. Narodi teh držav bodo torej prvič glasovali svoje poslance v evropsko skupščino, ki se sestaja v Strassbourgu, v vzhodni Franciji. Kajti doslej so v evropski skupščini sedeli predstavniki "devetih", ki so prejeli pooblastilo posameznih državnih parlamentov.

Ne gre torej pozabiti, da ne moremo govoriti o pravem evropskem parlamentu, pač pa o skupščini predstavnikov devetih evropskih držav, ki naj bi tvorile osnovno jedro bodoče združene zahodne Evrope. Manjkajo namreč še demokratična Španija, Grčija, Portugalska in skandinavske države (Norveška, Švedska, Finska, Islandija), poleg njih pa še nevtralni Švica in Avstrija, ki se pa najbrž ne bosta nikoli pridružili nadnacionalnim tvorbam.

Vprašali bi se lahko, kakšne so pravzaprav pristojnosti evropske skupščine. Trenutno jih je zelo malo, saj se suverene države le stežka odpovedujejo specifičnim pristojnostim in si torej pridružujejo zadnjo besedo. Gotovo je pa, da ima evropska skupščina pomembno vlogo pri usmerjanju socialne in gospodarske politike držav evropske skupnosti in njenih ustanov (investicijskih, kulturnih, socialnih).

S pretirano shematičnostjo bi lahko primerjali evropski parlament organizaciji Združenih narodov, ki tudi nima lastne pristojnosti, pač pa deluje na osnovi soglasja držav članic.

Res pa je tudi, da si evropski parlament lahko pristojnosti pribori s svojim vplivom in s podporo ljudstev naše celine. V tem smislu so torej volitve 10. junija zelo pomembne.

Nekatere politične stranke, ki računajo na večji politični vpliv, skušajo prikazati "Evropo" (v mislih imajo seveda devet držav) kot primer stabilnosti. A ni tako. Znano je, da v Zahodni Evropi nista ne socialna demokracija, niti krščanska demokracija rešili težkih družbenih in gospodarskih problemov. V devetih državah je danes 17 milijonov brezposelnih. Pravi rekord! Moti se, kdor misli, da kriza pretresa samo "ubogo Italijo". Kriza je razširjena, v večji ali manjši meri na vse kapitalistične države in težko bi trdili, da je katera dosegla zavirljivo stopnjo stabilnosti. Tudi bogata Nemčija ne.

Obenem pa pretresa deveterico evropskih držav tudi politična kriza, ki je očitno posledica družbene in gospodar-

ske. Dovolj je le nekaj podatkov iz letošnje kronike. Pred evropskimi volitvami je politična kriza prisilila italijanskega državnega poglavarja Pertinija k razpustu parlamenta in razpisu državnozborskih volitev. Toda Italija ni sama. Predčasne volitve bodo tudi v Veliki Britaniji, kjer je zašla laburistična vlada v krizo in so konzervativci v ofenzivi. V Belgiji pa so predčasne volitve ravnokar bile, v začetku leta, vendar je vlada v trajni krizi. Poleg tega pretresajo to državo ostra narodnostna naprotja. V ZR Nemčiji se prav tako pripravljajo na volilni spopad, kjer bo Strausova krščanska demokracija osporavala prvenstvo socialni demokraciji kanclerja Schmidta.

Skratka, priča smo ostrim trenjem in krizam evropske socialne demokracije. Edino upanje predstavlja izid nedavnih francoskih upravnih volitev, kjer je združena levica preseгла 54% glasov in stem premostila (ne ve se pa, če dokončno) volilni poraz prejšnjih let.

Na Evropo moramo torej gledati realistično. Ni idealni kontinent, na katerem so vsi srečni in kjer vlada politična stabilnost po zaslugi socialnih ali krščanskih demokratov, kot bi nas rada prepričevala Craxi in Zaccagnini, pač pa del kapitalističnega sveta, v katerem se napredne sile borijo za premostitev gospodarske krize in v tem smislu združujejo v sebi in ob sebi vse, kar je zdravega.

V svetu, kjer prevladuje blokovsko soočanje, pa je lahko taka Evropa zgled demokratičnega sožitja in torej trajen dejavnik miru. Lahko je tako, vendar pod pogojem, da se zaustavi drsenje k mitom hladne vojne, za katere se ogrevajo vodilni nemški demokristjani. Evropa mora biti odprta k veselim, ZDA in SZ, v prijateljskem razpoloženju, vendar ob strogem spoštovanju njene suverenosti in neodvisnosti. Lahko prispeva k zblizevanju doslej sprtih ali nasprotujočih si polov: proti Jugu, k Sredozemlju, arabskim in drugim afriškimi narodom, na vzhod k socialističnim državam in SZ, nato pa še dalje do Kitajske, na zahod, k Združenim državam Amerike. V tem ima lahko "stara celina" pomembno vlogo.

Zato pa je potrebno, da prevladajo na junijskih volitvah predvsem napredne sile treh velikih ljudskih tokov, ki so za evropsko politično kulturo značilni: komunističnega, socialističnega, krščanskega. Poražene pa bi morale iziti sile, ki se zbirajo na konzervativnem polu centra in desnice in težijo predvsem k ločevanju in izzivanju sporov s socialističnim svetom.

Veliko upanje Evrope je bržkone "evrokomunizem", sila, ki se uveljavlja kljub velikim težavam in izkrivljanju stališč, kot "tretja izbira" evropskih narodov, ko bodo spoznali, da sta prvi dve (sovjetski model in socialdemokratsko upravljanje kapitalizma) v bistvu nezdržljivi s tradicijami evropskega proletariata. Ne računamo na močno

uveljavitev na evropski ravni, tudi zato, ker delujeta v okviru deveterice zgolj dve veliki komunistični partiji — francoska in italijanska — pa še ti sta si med seboj zelo različni. Tretja pomembna "evrokomunistična" partija, Carrillova KP Španije, pa tokrat ne bo prisotna, ker Španija uradno še ni vstopila v sklop EGS.

Računamo pa na krepko uveljavitev v Italiji, kajti prepričani smo, da je na evropski ravni KPI pomemben in čislán sogovornik, na katerega z zanimanjem in zaskrbljenostjo gledata tako Washington, kakor Moskva.

KPI nastopa na evropskih volitvah kot nosilka interesov delavskega razreda, ki preraščajo v širše interese celotnega naroda. Predstavlja se kot nosilka demokratične težnje k sodelovanju vseh naprednih sil evropske celine za mir, utrjevanje demokracije, za družbeno pravičnost pri odstranjevanju posledic gospodarske krize.

V naših krajih se za uveljavitev na evropskih volitvah zavzemajo tudi demokristjani in socialisti.

Glede KD velja morda poudariti, da bo v evropskem parlamentu (kot doslej) igrala vlogo "razernega kolesa", saj v zmernem in desničarskem bloku prednjačijo predvsem zadrti nemški demokristjani pod Straussovim vodstvom.

Iz preteklih mandatnih dob smo le redkokdaj brali o vplivnejšem nastopu italijanskih demokristjanov, medtem ko je peščica evropskih poslancev KPI (Amen-dola, Segre, Spinelli, Squarcialupi, Jotti) na splošno vzbujala zanimanje in dajala velik prispevek, predvsem ko je šlo za zunanjepolitična in socialna vprašanja.

Demokrščansko-desničarski blok v Strassbourgu si, seveda, ustvarja zaveznike na vseh koncih in krajih. Tako iščejo povezave z angleškimi konzervativci, belgijskimi centri, francoskimi golisti. Pri nas, v Italiji, pa bi si radi (iz ostankov ustvarili še novega zaveznika pod znakom "Union Valdotaïne". Gre za čudno zmes etničnih (?), avtonomističnih, separatističnih, melonarskih gibanj, ki jih družijo predvsem zmerni konzervativizem.

Drugi zaveznik pa bo najbrž predstavnik južnotirolske SVP, ki se bo kratkoma lo pridružil pisani družini bavarskih demokrščanskih volkov, kot se sami radi imenujejo.

Socialisti računajo na veliko uveljavitev, saj predstavljajo na evropski ravni relativno večino, kar seveda ne velja za Italijo. Mi jim tudi ta uspeh želimo, vendar mislimo, da bi se motili, če bi hoteli ta uspeh žeti na naš račun. Z ošibitvijo komunistov. Bila bi Pirova zmagaja, kajti spričo splošne ofenzive evropskih konzervativnih sil (predvsem proti miru in varnosti, sodelovanju in prijateljstvu med vsemi evropskimi državami), si vsi želimo zmage vseh naprednih in levičarskih sil.

Stojan Spetič

Pogovor s senatorko Jelko Gerbec o perečih problemih slovenske manjšine

Združiti vse napore za globalni zakon

O slovenski narodnostni manjšini v Italiji se v zadnjem času mnogo govori in piše. Italijanske demokratične množice se čedalje bolj seznanjajo s problematiko Slovencev. Čedalje bolj se uveljavlja spoznanje, da je treba slovenski manjšini v Italiji omogočiti nemoten razvoj, da je Italija dolžna uresničiti sprejete obveznosti. Mračnjaške sile seveda menijo drugače, kar izpričujejo tudi s sovražno kampanjo, ki jo napihujejo.

Uredništvo našega lista je naprosilo senatorko Jelko Gerbec za pogovor o teh problemih.

VPRAŠANJE - Zadnje čase se mnogo govori o našem zakonskem osnutku o globalni zaščiti pravic Slovencev v Italiji. Zakaj tako zanimanje, kako to ocenjuješ?

ODGOVOR - Res, nikoli prej se ni toliko govorilo o nas, o naših pravicah, o zakonski ureditvi našega položaja. To seveda v okviru javnosti italijanskega jezika, ker smo v okviru naše narodne skupnosti vedno mnogo razpravljali o teh vprašanih.

Čemu gre pripisati tako zanimanje? Prav gotovo dejstvu, da so se odnosi nekaterih političnih sil (ki so bile prej zelo "zaprte" in nenaklonjene našim vprašanjem), do nas spremenili tudi zaradi novih razmer v naši deželi in zaradi razvoja splošnega položaja. Še pred nekaj leti, ko so v javnih ustanovah govorili o nas, niso rabili besede Slovenci. Zanje smo bili "ljudje posebnih interesov".

V zadnjih letih so se le stvari, čeprav s težavo, pomaknile toliko naprej, da je predsednik vlade Andreotti (decembra 1977) imenoval posebno vladno komisijo in ji poveril nalogo, da prouči položaj Slovencev in pripravi osnovo za vladni zakonski osnutek za slovensko manjšino. Ta komisija je delala počasi in slabo in še ni opravila svojega dela, nekatere njene komponente pa so prišle celo do zaključka, da bi morale oblasti Slovence v Italiji prešteti!

Vendar še pred petimi leti take komisije ne bi bilo možno doseči. In to je le korak naprej! Tudi zadnji programski govor predsednika deželne odbora Comellija je bil pozitiven in se v njem prizna potreba po naši zaščiti.

Da se je položaj spremenil je seveda zasluga naprednega gibanja, enotnega nastopa Slovencev, naporov naše partije, ki se dosledno zavzema za rešitev našega položaja.

Vendar ni samo to vzrok, da se toliko govori o nas.

Lani smo predložili naš zakonski osnutek v senatu. Pred tem smo priredili kar tri tiskovne konference z namenom, da bi ga predložili javnosti, razpravljali smo o njegovih vsebini na raznih mestih in s številnimi predstavništvi.

Tudi enotna delegacija Slovencev, ki je obiskala predsednika republike Pertinija, predsednika poslanske zbornice in senata ter, ponovno, predsednika vlade, je zbudila veliko pozornosti okrog naše tematike.

Vendar k obravnavi slednje v tako širokem obsegu so pripomogli tudi nekateri negativni dejavniki in predvsem dejstvo, da so nekatere šovinistične in fašistične komponente na Tržaškem sprožile protislovensko in protikomuni-

stično kampanjo kakršne nismo doživeli po obdobju najhujših šovinističnih izpadov neposredno po zadnji vojni. In to prav okrog našega zakonskega osnutka. K tej obravnavi so pripomogla tudi trdovratna stališča nekaterih komponent krščanske demokracije, ki zanikajo prisotnost slovenske manjšine v videmski pokrajini, se zoperstavljajo globalnemu zakonu ter v zameno za globalno rešitev predlagajo časovno, krajevno in vsebinsko postopnost (se pravi posamezne zakone za Trst in morda tudi za Gorico, nekakšen "folklorni zakon" za videmsko pokrajino, nekaj sedaj, nekaj čez deset ali dvajset let, nekaj za Trst, nekaj drugačnega za Videm!). Tudi kampanja Slovcem nenaklonjenega demokristjanskega poslanca Tombesija, ki pravi, da je naš zakonski predlog provokacija na celi črti, prispeva k tej široki razpravi.

VPRAŠANJE - Kateri so, poleg demokristjanskega poslanca Tombesija (ki je naslednik bivšega poslanca Bologne, drugega vidnega neprijatelja Slovencev), najhujši šovinistični centri, ki ustvarjajo val nestrpnosti?

ODGOVOR - Predvsem nekatere komponente (ne vse!) Liste za Trst (melonarjev, op. uredn.), ki so, poleg Tombesija, sprožile kampanjo, nato še, kot vselej, Lega Nazionale, nekatere organizacije beguncev pa tudi bivši škof Santin.

VPRAŠANJE - Zakaj meniš, da so prav sedaj sprožili ta val nestrpnosti?

ODGOVOR - Treba je pojasniti, da še je ta val začel že novembra preteklega leta. Značilno je, da niso ti krogi ničesar rekli, ko smo zakonski osnutek predložili leta 1970 in potem še leta 1972 v prvotni obliki, ali junija 1978, ko smo ga predložili v novem besedilu. Vik in krik so dvignili tedaj, ko se je v senatu začela razprava o evropskih volitvah, se pravi, ko so zavohali volilno ozračje! Seveda: ti krogi, ki so našli okrog ratifikacije osimskega sporazuma in njenih učinkov argumente, da združijo določeno število ljudi v protislovenski in protikomunistični kampanji, so razumeli, da se s tem vprašanjem ne da več polniti možgan ljudi. Meja je dokončna, obmejno vprašanje je torej rešeno, položaj je ustaljen. Razumeli so, da so njihovi argumenti zelo šibki in da ni dovolj govoriti o ekologiji in prosti coni na Krasu. Zato so "odkrili" naš zakonski osnutek in "naštimali" okrog njega provokatorsko in lažno kampanjo.

VPRAŠANJE - Katerih sredstev se poslužujejo vsi ti krogi?

ODGOVOR - Vodijo časopisno, radijsko in televizijsko (TV 4) kampanjo, spodbujajo stavke in shode študentov na italijanskih šolah, spodbujajo kampanjo napisov po zidovih. Njihova kampanja je vsebinsko provokatorska. Širijo laži na vsej črti!

VPRAŠANJE - Ali bi našela nekaj primerov?

ODGOVOR - Pravijo, da zahtevamo komunisti obvezno poučevanje slovenskega jezika na vseh italijanskih šolah. To seveda ni res. V našem zakonskem predlogu pravimo, da mora vlada poskrbeti, da se med državljani italijanskega jezika širita poznavanje slovenskega jezika in slovenske kulture. Vendar, če komunisti obvezujemo vlado, naj nakaže sredstva ki so za to potrebna ne obvezujemo nobenega državljanu italijanskega jezika, da se mora prisiljeno učiti slovenščino. Naše mnenje je, da če se dva naroda, ki živita v istem kraju, bolje poznata, bo tudi sožitje trdnjše. Vendar nikogar ne moremo prisiliti, da se uči drugega jezika, če tega sam noče.

V prej omenjenih krogih pravijo tudi, da hočemo integralno, popolno dvojezičnost v vsej deželi. Tega nismo nikoli trdili in nikjer zapisali. V zakonskem predlogu pravimo, da mora dežela pripraviti seznam občin, kjer živijo Slovenci in se zgodovinsko izražajo, in kjer naj bi se uvedla, tudi v javnem življenju, raba slovenskega jezika. V ta seznam bi morali vključiti občine v celoti ali nekatere njihove dele. Predvideno je tudi, da se za te občine določijo pravilniki, ki naj bi rabo slovenščine urejali. Vendar ni res, da hočemo "posloveniti" vso deželo. Mi zahtevamo pravico, da se Slovenci morejo izražati v svojem jeziku tudi v javnih uradih in ne samo doma, v šoli in prosvetnem društvu. Nikogar pa v nobenem pogledu ne izsiljujemo!

In še: nikoli nismo trdili niti ne v zakonu napisali, da se bodo morali vsi nameščenci v javnih službah naučiti slovenščine in da v nasprotnem primeru ne bodo našli zaposlitve, oziroma da bodo odpuščeni iz službe v javnih ustanovah. Naš predlog pravi, da mora poznati oba jezika določeno, dodatno, število ljudi, ki naj v javnih ustanovah zajamčijo Slovcem rabo materinščine.

VPRAŠANJE - Ali bi navedla nekatere, poglobitve, značilnosti našega zakonskega osnutka?

ODGOVOR - Naš zakonski osnutek jamči globalno zaščito pravic in razvoj kulturnih, gospodarskih in socialnih dejavnosti Slovencev v Italiji. Uresničuje tudi za Slovence šesti člen ustave, ki so ga v Italiji za drugi manjšini (nemško in francosko) že pred mnogimi leti uveljavili. Naš zakonski osnutek določa posredno tudi uveljavitev tretjega člena ustave, ki pravi, da so vsi državljani enakopravni.

Naš osnutek odpravlja diskriminacije, ki jih še doživljajo Slovenci in predvsem

najhujšo diskriminacijo, se pravi delitev naše skupnosti na tri dele in to glede na kraj, na pokrajino, kjer prebiva. Kot je znano, so na osnovi londonskega memoranduma predvidene nekatere pravice Slovincem na Tržaškem. Toda italijanski parlament tega memoranduma ni ratificiral. Za Slovence na Goriškem naj bi veljale približno enake pravice, vendar posredno, ker so nanje "raztegnjene", se pravi na Goriškem ne velja londonski memorandum. Slovenci v videmski pokrajini pa sploh nimajo nobene pravice. S svojim zakonom komunisti izenačujemo vse Slovence v Italiji, jih postavljamo na isto raven. Stojimo torej na stališču, da je naša skupnost nedeljiva, da je ena sama celota.

S svojim predlogom uvajamo rabo slovenskega jezika v javnih uradih in v izvoljenih svetih. Predvidevamo tudi nekatere konkretne ukrepe. Npr.: za javne slovenske ustanove predlagamo kulturno samostojnost in vzdrževanje z javnimi sredstvi; za slovensko šolo predvidevamo kulturno in upravno avtonomijo ter ustanovitev deželnega šolskega sveta, ki naj zajamči samostojnost slovenske šole in zanjo skrbi. Ta svet naj uresničuje tudi naloge, ki spadajo v pristojnost šolskih okrajev.

Posebno zanimiv je tisti del našega zakonskega osnutka, ki obravnava vprašanje odnosov manjšina-teritorij, manjšina-okolje, manjšina-gospodarstvo ter predlog o gospodarskih pobudah v okviru deželnega gospodarskega načrtovanja, urbanizacije in splošnega programiranja.

Zdi se mi važno, da poudarim še to, da naš zakonski osnutek upošteva Slovence

kot protagoniste pri urejanju svojih dejavnosti in življenja manjšine sploh, se pravi kot subjekt. Zato predlagamo tudi ustanovitev posebne komisije pri deželni vladi, ki naj jo sestavljajo predstavniki Slovencev in ki naj prevzame vlogo svetovalca pri vseh manjšinskih zadevah.

VPRASANJE - Ali bo v novi mandatni dobi potrebno ponovno predložiti zakonski predlog? Ali se bo lahko nadaljeval "iter", ki se je že začel v senatu?

ODGOVOR - Treba bo začeti znova.

VPRASANJE - Meniš, da bo v novi mandatni dobi mogoče izpeljati naš dolgoletni boj do cilja, se pravi do zmage?

ODGOVOR - Ne bo lahko. Tega ne prikrivam. Mnogo odvisi od tega, kaj bodo prinesle nove volitve, ali se bodo postojanke KPI in levice utrdile ali ne. Od sile in moči le-teh bo odvisno ozračje, ki se bo ustvarilo v javnem življenju, je odvisen razvoj odnosov med političnimi silami. Prav gotovo bo treba še mnogo truda, mnogo bojev. Predložili smo zakonski osnutek (predložili so ga tudi socialisti in Slovenska skupnost), o katerem se je že začela razprava v parlamentu. Treba bo vsiliti v to smer in združiti vse napore, da dosežemo globalni zakon, toda zavedati se je treba, da je ta cilj neločljivo povezan s splošnim bojem za demokratično napredovanje. Čim bolj napredujemo v državi v to smer, večja postane možnost, da izbojujemo globalni zakon in da, torej, dosežemo svoje pravice.

Priredil MIRKO KAPELJ,

"Liasons dangereux" Slovenske skupnosti

Voditelji SSK zadnje čase z velikim zadovoljstvom bobnajo vest, da je "Union Valdotaïne" sklenila izločiti iz "kartela" avtonomističnih in etničnih list tržaško "melonarsko" skupino.

Morda je prav, da medeno sladkemu optimizmu prilijemo kanček grenkega realizma.

UV ni izbirala na "načelih", pač pa predvsem z volilno računico, kar bomo tudi dokazali.

Prvotno se je pogovarjala s Cecovinijevo "Listo za Trst" in to so pri SSK dobro vedeli. Ponudili so celo Cecoviniju kandidaturo, a so se je takoj zbal, ko so v Aosti spoznali, da bi taka kandidatura privedla tudi do Cecovinijeve izvolitve (oziroma do možnosti izvolitve, kajti lista "plezajočega leva" ima zelo malo možnosti, da bi z ostanki izvolila svojega evropskega poslanca). Ker pa si je UV omislila zaveznitvo z drugimi skupinami zgolj zato, da bi izvolila svojega kandidatá - Bruna Salvadorija - očitno ni marala v "kartelu list" nevarnih konkurentov. Tako je izpadla LpT in najbrž je pri tem grožnja SSK, Furlanov in Okcitanec imela le relativno težo. Točneje, zgolj težo približno 50 tisoč glasov, kolikor jih lahko zberejo te tri stranke skupaj. Prav toliko jih ima LpT, pri Union Valdotaïne pa so razumeli, da nastopajo te tri skupine ločeno in torej nikakor ne ogrožajo Salvadorijeve kandidature.

Do tod, torej, čisto navadna volilna računica.

Ni pa nikakor res to, dar trdijo pri SSK, da se je UV oprevedila za "manjšinsko solidarnost". To lahko velja za samo UV, za Okcitanec, Furlane in SSK, nikakor pa ne za drugo polovico kartela, ki močno diši po melonih in še marsičem. V mislih imamo namreč ligurske "melome" iz Sanrema, avtonomiste iz Doline Ossola, predvsem pa tridentinske "melone" PPTT, za katere so delali pred kratkim (med deželnimi volitvami v Gornjem Poadižju) volilno kampanjo prav Cecovinijevi ljudje. Da o sicilskih separatistih sploh ne govorimo. Ker je na Siciliji znano pravilo o mafijskem molku...

Vse te sile so postavile en sam cilj: ošibiti napredne stranke in pridobiti, iz ostankov, mesto v evropskem parlamentu. Seveda bi morali vprašati, kam bo sedel Bruno Salvadori, če ga bo naključje postavilo v evropski parlament? Najbrž na center, med demokristjane in konzervativce, s katerimi se Union Valdotaïne tradicionalno družijo.

Gesla o "predstavništvu slovanskega sveta", s katerimi se SSK predstavlja pred volilce, nimajo pri tem res nobene teže in veljave.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Sovražna kampanja ne pozna meja.

Nejasnost je treba razbliniti

Posledica predvolilne vihre, ali pa obtožbe osnovane na stvarnih indicijah in trdnih dokazih? To vprašanje si je postavil marsikdo že prvi dan po aretaciji ideologa takoimenovane avtonomije, padovanskega profesorja Tonija Negrija in ostalih voditeljev ultraleve organizacije. In marsikdo si ga postavlja še vedno, saj dosedanji potek preiskave ni razblinil nobenih dvomov. Sodniki zagotavljajo, da imajo dokaze v rokah, da obtožbe niso izviste in trte, vendar pa ne pridejo z njimi na dan, v utemeljitvah zapornih nalogov jih omenjajo le bežno, zasliševanja, vsaj prva, zadevajo le ideološki pristop aretiranih do italijanske stvarnosti. Ali smo res, kot marsikdo trdi, pred novim primerom Valpreda?

Odgovor ni preprost, še zlasti ne, ker so v tem primeru skozi zid molčečnosti preiskovalcev pronicnile le skromne vesti obrobne pomena. Na tej osnovi je zato težko presojati, kaj se pravzaprav dogaja, ali se in kaj se skriva za obsežno akcijo proti območju avtonomije. Na eni strani "tehtnice" je namestnik padovanskega državnega pravdnika dr. Calogero, pošten in dosleden sodnik, ki je v začetni fazi znatno pripomogel pri iskanju resnice o pokolu v Kmečki banki na Trgu Fontana; dr. Calogero, ki je podpisal zaporne naloge za prof. Negrija in ostale aretirane avtonomiste, se je odločil za ta ukrep po skoraj dveletnem iskanju povezav med območjem avtonomije in rdečimi brigadami ter drugimi terorističnimi akcijami. Prišel je do zaključka, da te vezi obstajajo in trdi, da je njegova obtožba osnovana ne stvarnih indicijah in dokazih. Vendar teh dokazov zaenkrat razen njega in omejenega kroga preiskovalcev ne pozna še nihče.

Na drugi strani tehtnice pa so vse dodatne, sicer pa najhujše in dokaj sumljive obtožbe proti Negriju in ostalim aretiranim: ustanavljanje oboroženih tolp, članstva v strateškem vodstvu rdečih brigad, udeležbe pri ugrabitvi in umoru predsednika krščanske demokracije Alda Mora, domneve v zvezi z umorom sodnika Emilia Alessandrinija, aretacije časnikarjev, ki so si upali podvomiti v uradno resnico sodnikov. Težko je verjeti na primer, da je bila aretacija časnikarjev Tiziane Majolo in Stefana Menentija zgolj naključna pomota in posledica prenašljivosti, da so nekajurni pripori in legitimiranje nekaterih pripadnikov skrajne levice samo posledica prekomerne zavzetosti in delovne vneme policije.

To seveda ne pomeni, da prof. Negri in ostali aretirani niso krivi. Njihova stališča in kulturno-politični pristop do italijan-

ske stvarnosti so znani in za demokrate nesprejemljivi, lahko bi celo rekli, da so s svojimi posegi, analizami in knjigami dolivali olja na ogenj terorizma in nasilja, ki pesti Italijo. (V tem okviru se lahko tudi vprašamo, ali družba lahko dopušča in do kakšne mere lahko dopušča, da se terorist skriva za jamstvi demokracije kot se partizan zateka v gozd ali v džunglo? Ali lahko dopušča tako ostro ločevanje med teorijo, ker da nikogar ne smeš obsoditi zaradi njegovih idej, in prakso sabotaže in nasilja?). Toda vsa afera je zaenkrat še preveč nejasna, vzbuja preveč vprašanj, da ne bi upravičeno podvomili, ali se za njo skriva še kaj.

To nejasnost je treba razbliniti, sodniki morajo z dokazi na dan, javnost mora biti točno obveščena. Še zlasti v tem težkem trenutku so nejasnosti, meglenosti in dvoumnosti le voda na mlin nasprotnim italijanske države, njene demokratične ureditve in ustanov.

Vojmir Tavčar

Previdnost ni mati modrosti!

Stalno kolebanje in molk namreč ne koristita novemu obličju socialistične stranke in prepričani smo, da ni to niti način, kako bi PSI prišla do glasov samozvane "socialistične struje", ki naj bi obstajala v okviru šovinistične "Liste za Trst".

Socialistični tovariši bi se morali najbrž zavedati, da se jim neodločnost in protislovna previdnost lahko maščujeta na desno in levo. Z nenačelnostjo ni

nihče pridobil, prej pa tvega, da bo izgubil zaupanje tistih, ki so — predvsem med Slovenci — cenili iskrenost in pogum.

Socialistični tovariši so, kot vsi vemo, v Italiji zelo kričavi in polemični, marsikdaj tudi predrzni. To jim ne zamerimo, kaj pa, saj je to njihova sveta pravica, ki se je — recimo — Bettino Craxi zelo rad poslužuje. Skoraj ga ni dne, ko bi se polemično ne obregnil ob previdnost in odgovornost KPI pri obravnavanju splošnih političnih problemov.

Prav zato pa se nam je zdela protislovna in nerazumljiva skrajna previdnost socialistov pri nas, ko se je pričela znana protislovenska šovinistična kampanja. Kljub večkratnim javnim pozivom je namreč PSI previdno molčala in, pravijo, kovala taka modrovanja: "Naj si komunisti razbijejo glavo v spopadu s šovinisti, črepinje pa bomo mi pobirali na cesti". Neki socialist pa je modroval tudi tako: "Tu pri nas razsaja vihar. Mi se bomo najprej potuhnili, počakali, da mine, nato pa dvinili glavo in pogledali, kam piha veter".

Tako zadržanje je vzbudilo nemalo jeze tudi med Slovenci, ki so sicer zvesti pristaši PSI. Mi to dobro razumemo.

Pozneje je tržaško vodstvo PSI, pod ostrim pritiskom, odobrilo dokument, v katerem zavrača (čeprav z dokaj megljenimi besedami) protislovensko kampanjo. Upamo, da odobreni dokument ni zgolj papirnato figovo pero, s katerim skuša PSI prikriti sramoto dolgotrajnega molka in izmikanja potrebnemu spopadu z reakcijo. Želeli bi, da bi socialisti tudi v tem primeru posnemali malo Craxijeve predrznosti in polemičnosti in pokazali, da jim gre za načelo o pravicah manjšine vsaj toliko, kot jim gre za obilno bero na volitvah.

Radikalne goflje so polne nasilnih besed. Tako so javnosti na ves glas sporočili, da so "zasedli" vhod pred tržaško sodišče že 3. aprila in da bodo zato imeli pravico do prvega mesta na volilni glasovnici. Tako vestno so stražili, da je njihov "dežurni" Marino Busdachin, sladko zaspal v svojem avtomobilu. Ko se je zbudil je spoznal, da so mu komunistični aktivisti pred nosom "zasedli stopnice" in si tako zajamčili prvo mesto na glasovnici.

Busdachin je komaj zazelhal, ko so tržaški radikalci že vekali in pošiljali tiskovna sporočila: "Grdi komunisti so nas presenetili v spanju in nam zaplenili stopnice", čeprav ne povedo, ali so stopnice kupili in za koliko denarja..."

Še en zapis o 10. reviji Primorska poje

Zborovsko petje ljudi združuje in jih usmerja k vrednotam

Letošnja revija *Primorska poje* je našla velik odmev tudi v sredstvih javnega obveščanja tako v Sloveniji kot v našem zamejstvu. *Komunist, glasilo ZK Jugoslavije* in *ZK Slovenije*, je dne 6. t.m. objavil naslednji zapis:

— Na pragu pomladanskih dni je ponovno, tokrat v svojem desetem jubileju, zadonela pesem po vsem slovenskem kulturnem prostoru *Primorske* in njenega zamejstva. *Primorska* je prepevala, *Primorska poje* in še bo prepevala, bi lahko bil moto te množične zborovske manifestacije, saj prav zborovsko petje ljudi združuje in jih usmerja k vrednotam, ki jih v današnji dobi že kar težko ohranjamo.

V mračnih dneh zgodovine slovenskega naroda pred in med obema vojnoma so ljudje *Primorske* še posebej čutili tiranijo fašističnih okupatorjev. Fašizem je *primorske Slovence* narodno in gospodarsko zatiral, nasilno izseljeval; s streljanjem talcev, s taborišči smrti, s prisilno mobilizacijo, s požiganjem slovenskih knjig in drugimi zločinskimi ukrepi jih je imel namen uničiti kot sestavni del slovenskega naroda — a ni mu uspelo. Z jekleno voljo se je tudi *primorsko ljudstvo* postavilo po robu. S slovensko besedo in pesmijo je narod zdravil rane, ki so jih povzročali zločini okupatorjev in gnusno početje narodnih izdajalcev. Pesem je izražala počutje, želje in hrepenenja, spodbujala in čustveno povezovala borce ter neoboroženo ljudstvo. S pesmijo so bili povezani vsi uspehi in najtežji pohodi do dokončne zmage. In pesem je v sleherni *primorski vasi* ostala živa še danes.

Za deseto, jubilejno zborovsko manifestacijo *Primorska poje*, je bilo zapisano: — Brez kulturnega dela ne more biti zavesti o človeški in narodni pripadnosti, brez te zavesti smo ljudje obsojeni na mučno hojo v odtujenem svetu, kjer nam je še lastni obraz nepoznana maska.

Na mnogih odrih so bile obujene misli in besede Ivana Cankarja: — Trdna je moja vera, da napoči zarja tistega dne, ko kulturna ne bo več krizantema siromakova, temveč bogastvo bogatega.

V dolgih stoletjih je bila kultura privilegij izobražencev, v socialistični samoupravni praksi pa postaja vse bolj last množic, last svobodnega ljudstva. *Revija Primorska poje* je že del te resnice, saj je bila organizirana v 11 krajih *Primorke* in zamejstva, na njej je sodelovalo 111 zborov z več kot 3.400 pevci. *Zborovskemu petju* je tako prisluhnilo nekaj tisoč Slovencev doma in onstran meje. Ta zborovska manifestacija pa obenem potrjuje, da slovenska kultura,

tako kot vse druge dejavnosti naših delovnih ljudi, ni vpeta zgolj v državne meje. Slovenska kultura sega tudi čeznje, sega najmanj do zgodovinsko utemeljenih in potrjenih mej slovenske narodnostne manjšine. Najsvetlejši odsev teh dejstev je bila ravno deseta jubilejna pevska revija. V njej se je ponovno potrdila neomajna privrženost *primorskega človeka* h pevski kulturi in njeni rasti, utrjuje in pogloblja se medsebojna povezanost Slovencev z obeh strani meje, utrjuje se enoten slovenski narodni in kulturni prostor.

V pesmi smo združeni, v njej iščemo človeško toplino, v njej je izražen boj za človeške odnose med ljudmi, za odpravo vsega, kar je skozi stoletja predstavljalo pregraje humanim, pravičnim in solidarnim odnosom med ljudmi. To je tudi končni cilj in smisel boja delavskega razreda in komunistov. To je tisto najplemenitejše, za kar se je vredno

bojevati in kar povezuje kulturo in politiko v en sam boj, v eno samo težnjo, v nadaljevanje naše revolucije.

Novi Matajur pa je o reviji, ki je bila letos prvič tudi v Čedadu, zapisal med drugim naslednje:

— Koncert v Čedadu je jasno izpričal načelo o res enotnem slovenskem kulturnem prostoru, v katerem ravno ta najzapadnejši del slovenske zemlje doživlja najhujše krivice in šovinistične napade. Temu položaju pa se naši ljudje dnevno upirajo in se sedaj z oživljeno kulturno dejavnostjo pridružujejo širšim kulturnim pobudam, ki potrjujejo našo narodno zavest in trdno voljo za obstoj in razvoj. *Revija* naših pevskih zborov, za katero je bila dvorana gledališča *Ristori* pretesna pa je zvenela tudi kot opomin vsem tistim nazadnjaškim silam, ki po naših dolinah pobirajo podpise proti slovenskemu jeziku, da bodo naši ljudje ostali zvesti svojim idealom in se bodo borili za priznavanje svojih pravic.

Salvatore Venosi, ki je na tej manifestaciji spregovoril v imenu slovenskih kulturnih društev videmske pokrajine, je med drugim poudaril:

— Nostalgiki hočejo oropati Benečijo tega, kar ji je ob svojem uboštvu še ostalo, to je njene identitete. Takemu početju se bo beneško ljudstvo uprlo z neizprosno bojem na kulturnem in političnem področju; zahteva in zahtevalo bo polno uresničenje najosnovnejših človekovih pravic.

Dnevi protifašističnega odpornišva in vstaje

V teh dneh se vrstijo številne slovesnosti v počastitev protifašističnega odpornišva in vstaje. Omenjamo le nekatere. V Trziču so odkrili spomenik delavcem tamkajšnje ladjedelnice, ki so padli v osvobodilnem boju. Na spomeniku je dvojezičen napis. V tržaški Rižarni, kjer je bilo med nacistično okupacijo taborišče smrti, je bila pomembna spominska slovesnost. Spominjamo se talcev, ki so jih nacisti obesili v Ulici Ghega v Trstu in vseh, ki so padli v junaškem boju za svobodo. Velika slovesnost je bila v tržaškem Avditoriju, kjer se je Tržaški partizanski pevski zbor predstavil s novim programom. Prireditelji bi bila morala biti v gledališču Rossetti a ni bila pogodu lastnikom. S tem bednim dejanjem so pokazali kdo prav za prav so. Toda mi gremo naprej! (Gornja slika je bila posneta v Avditoriju)

KPJ-ZKJ in nacionalno vprašanje v Jugoslaviji

Popolna enakopravnost narodov in narodnosti

Nacionalna gibanja naših narodov in narodnosti, naravnana zoper otomansko Turčijo in Avstro-Ogrsko, dejavnost socialno-demokratskih strank, zlasti srbske, na območju današnje Jugoslavije, posebej pa ustanovitev DPJ(k) leta 1919 in njena dejavnost – že kot KPJ – med vojnama, med oboroženo revolucijo in samoupravno socialistično graditvijo so imeli velik pomen za osvoboditev, enakopravnost in nacionalno uveljavitev narodov in narodnosti Jugoslavije.

Naša partija je bila po ustanovitvi obremenjena z buržoazno unitaristično zasnovano o troimenskem narodu v unitaristični državi Jugoslaviji. Toda pod vplivom večnacionalne biti Jugoslavije in Leninovega nauka o nacionalnem vprašanju in njegovega reševanja po Oktobrski revoluciji je sprejela v bistvu pravilno stališče o osvoboditvi in enakopravnosti narodov in narodnosti v Jugoslaviji.

Toda naša partija je tudi potem, ko je sprejela leninistični nauk o nacionalnem vprašanju, zaradi idejnih in organizacijskih slabosti pa frakcijskega delovanja v svojih vrstah zanemarila praktični boj za osvoboditev in enakopravnost narodov in narodnosti v Jugoslaviji. Šele ko je prišel na čelo partije tovariš Tito, je bil izdelan jasen koncept reševanja nacionalnega vprašanja na temeljih jugoslovanske federacije. Ustanovitev KP Slovenije in Hrvaške ter usmeritev k ustanovitvi KP Makedonije pa območnega komiteja KP za Kosovo in Metohijo so pomenili začetek uresničevanja te zasnove, in to že pred vojno. Ta koncept je bil ustvarjalno in revolucionarno izpeljan med NOB. V tem pogledu je imelo velik pomen delo Edvarda Kardelja »Razvoj slovenskega narodnega vprašanja«, zlasti pa članek tovariša Tita iz leta 1942 »Narodnostno vprašanje v luči NOB«, v katerem je bila podana programska usmeritev naše partije v reševanju nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji.

Ta program reševanja nacionalnega vprašanja je bil pravnopolitično določen s sklepi drugega zasedanja AVNOJ, z revolucionarno prakso pa je bil nacionalni fenomen tudi potrjen. Sklepi drugega zasedanja AVNOJ so bili sankcionirani po osvoboditvi z ustavo leta 1946, s katero je naša federacija dobila končno podobo – šest republik in dve avtonomni enoti.

Prepletanje samoupravljanja in nacionalnega uveljavljanja

V obdobju revolucionarnega administrativnega socializma smo dosegli precejšnje uspehe v političnem, zlasti pa v kulturnem in prosvetnem uveljavljanju naših narodov in narodnosti. Toda v tem obdobju so bili zaradi vplivov etatizma, birokratizma, centralizma pa tudi malomeščanstva oziroma zaradi številnih objektivnih težav in subjektivnih slabosti zanemarjeni nacionalni interesi in tako je prišlo do nekaterih unitarističnih in separatističnih nacionalističnih deformacij v nacionalnih odnosih.

Na zgodovinski četrty brionski seji CK ZKJ leta 1966 niso bili samo razkriti in nosilci korenine takšnih deformacij v nacionalnih odnosih, marveč so bili storjeni tudi daljnosežni in odločni ukrepi z željo okrepiti nacionalno enakopravnost sploh, zlasti pa doseči popolno enakopravnost narodnosti Jugoslavije.

V duhu resolucije brionskih sklepov so bile storjene številne akcije in izpeljane ustavne spremembe. V ustavi leta 1974 so narodi in narodnosti uveljavljeni na najvišji stopnji. S temi ustavnimi spremembami smo dosegli temeljito samoupravno preobrazbo naše federacije v duhu še večjega uveljavljanja republik in pokrajin in zagotavljanja popolne enakopravnosti narodom in narodnostim. Z novimi ustavami so republike in pokrajini prevzele odgovornost, da samostojno urejajo pretežen del družbenih odnosov v svojih okvirih in na podlagi popolnega soglasja, da odločajo o najpomembnejših vprašanjih notranje in zunanje politike Jugoslavije iz pristojnosti federacije.

Na nacionalno uveljavljanje narodov in narodnosti Jugoslavije je najmočneje vplivalo in še vpliva vzpostavljanje in napredovanje samoupravnih socialističnih odnosov – od delovne organizacije do federacije. V tem pogledu se v naši državi poraja ta zakonit pojav: vsi uspehi, zmage in veliki dosežki v razvoju samoupravljanja izredno ugodno vplivajo na doseganje visoke stopnje nacionalne enakopravnosti in uveljavljanje narodov in narodnosti. Po drugi strani so vsi dvomi, stagnacije in krizne situacije v razvoju samoupravljanja slabšale nacionalne odnose in povzročale nacionalistične deformacije v naši skupnosti. Napredek naše federacije in doseganje višje stopnje nacionalne enakopravnosti narodov in narodnosti prav tako veliko prispevata h krepitvi socialističnega samoupravljanja in obratno.

Prepletanje samoupravljanja in nacionalnega uveljavljanja je krepko potrdilo pravilnost marksistične postavke – tudi v naših razmerah – da je mogoče le s popolno uveljavitvijo delavskega razreda in pritegnitvijo njegove avantgarde doseči uspehe tudi v na-

cionalni enakopravnosti in potrjevanju narodov in narodnosti. Naše izkušnje nas učijo, da pomeni vsak uspeh v razvoju samoupravljanja in v uveljavljanju delavskega razreda veliko spodbudo tudi za uresničevanje nacionalne enakopravnosti, ki dobiva tako bogatejšo vsebino in večje razsežnosti.

Uresničevanje popolne nacionalne enakopravnosti v naši večnacionalni skupnosti se razkriva tudi v kadrovskem potrjevanju narodov in narodnosti. V tem pogledu se je ZKJ v svoji kadrovski politiki zavzemala in se še zavzema za proporcionalno udeležbo pripadnikov vseh narodov in narodnosti v vseh organih in vodilnih telesih – v delovnih kolektivih, krajevnih skupnostih, občinah, republikah in pokrajinah ter za uresničevanje popolne paritete republik in pokrajin v vseh organih in vodilnih telesih federacije. Z doslednim izvajanjem teh načel in rotacijo ob volitvah in reelekciji kot tudi z uresničevanjem Titove ideje o napredku kolektivnega dela in odgovornosti ter uvajanju enoletnega mandata predsedujočega v političnih forumih bomo veliko prispevali k nadaljnjemu kadrovskemu potrjevanju vseh naših narodov in narodnosti.

Občudovanja vreden razvoj nacionalnih kultur

V povojnem razvoju, zlasti pa z vzpostavitvijo in krepitvijo samoupravljanja, smo dosegli velike uspehe v kulturnem in prosvetnem uveljavljanju vseh narodov in narodnosti v Jugoslaviji. Dosegli smo zares imeniten razvoj šol vseh vrst in stopenj, nadalje tiska, radia, televizije in založniške dejavnosti in jezikih narodov in narodnosti, ustanovili pa smo tudi veliko znanstvenih, kulturnih in umetniških institucij, ki prispevajo k razvoju nacionalnih kultur. Zlasti velike uspehe so dosegli narodi in narodnosti, ki so jih v preteklosti ignorirali in zasužnjevali, kar velja zlasti za Albance, Makedonce in Muslime. Ustanovitev prištinske univerze, na kateri je pouk v albanščini, radio in televizija pa tudi akademija znanosti in umetnosti Kosova prav tako v albanščini – vse to so nedvomni kazalci potrjevanja nacionalnih kultur v okviru naše države.

Zveza komunistov Jugoslavije je sprejela marksistično-leninistično postavko, da je najpomembnejši pogoj za resnično nacionalno enakopravnost ekonomska samostojnost in enakopravnost narodov in narodnosti, zaradi česar se je z vso svojo politiko ter s programom in ustavami zavzemala in se še zavzema za odpravljanje nesorazmerij v ekonomski razvitosti med republikami in pokrajinama v naši državi. V tem smislu je ZKJ vselej podpirala politiko hitrejšega razvoja manj razvitih republik in pokrajine Kosova. Zveza komunistov je v izvajanju svoje nacionalne politike naletela na številne subjek-

KPI-ZKJ IN NACIONALNO VPRAŠANJE V JUGOSLAVIJI

tivne in objektivne težave, zlasti pa se je spopadala z unitarističnim in separatističnim nacionalizmom. Naša partija je vselej dokazovala, družbena praksa pa potrjevala, da je v naših razmerah vsakršen nacionalizem v nasprotju ne le z graditvijo socializma samoupravljanja in krepitvijo naše federativne skupnosti, marveč je hkrati najnevarnejši in najbolj škodljiv za nacionalne interese vsakega naroda in narodnosti naše države. Življenje je potrdilo, da so nacionalisti – anacionalni, da kljubujejo nacionalni enakopravnosti in uveljavljanju in da zato največ škodijo prav svoji nacionalnosti. Zato je najnujnejša naloga vseh naprednih sil v vsaki nacionalnosti, da bijejo boj proti nacionalizmu in za uresničitev svojih nacionalnih interesov. KPJ (ZKJ) je s svojo politikom veliko prispevala, da smo dosegli tako visoko stopnjo nacionalne enakopravnosti in uveljavitve narodov in narodnosti Jugoslavije. V tem smislu lahko na podlagi obsežne literature in dokumentacije o nacionalnem problemu v sodobnem svetu, zlasti pa o problemih narodnostnih manjšin v številnih evropskih in ameriških državah trdimo, da je Jugoslavija dosegla najvišjo stopnjo politične pravne in kulturne enakopravnosti narodov in narodnosti v sodobnem svetu.

Prof. dr. Hajredin HODŽA

Komunist / 20. aprila 1979

"LIASONS DANGEREUS" SLOVENSKE SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s 4. strani)

Drugo "čudno razmerje" SSK pa je ravnokar skovano zavezništvo s furlanskimi avtonomisti za skupen nastop na parlamentarnih volitvah v Italiji.

Ne gre nam za razglabljanje o namenih tega zavezništva, ki ne bo Slovincem prineslo nobene koristi. Naj zato omenimo samo eno vprašanje, ki nas iskreno vznemirja. Doslej smo Slovenci enotno odklanjali vsak poskus razbitja

dežele Furlanije-Juljske krajine v dva samostojna in ločena dela (Furlanijo in Gorico na eni strani, Trst, in kvečjemu Tržič na drugi. Movimento Friuli se za to odločno zavzema, kot vedo tudi vrabci na strehi. To pa bi pomenilo dokončno razbitje slovenske narodnostne skupnosti na dva dela. Prvi naj bi živel v Furlaniji, kjer bi ga močne zmerne sile s KD na čelu skušale potisniti v položaj beneških Slovencev, drugi pa naj bi bil na milost in nemilost tržaškimi melonom in drugi reakcionarni družini.

Kolikokrat smo skupaj vzklikali: *Nočemo delitve Slovencev na kategorije! Hočemo, da se slovenska manjšina obravnava kot enotna skupnost od Trbiža do Milj.*

No, sedaj pa naj bi Slovenci glasovali za to, da se slovensko narodno skupnost prereže na dva dela, njeno telo pa razdeli med dvema upravnima enotama. Nak, tega pa niti volilci SSK najbrž ne marajo.

Črt

DVE POMEMBNI KULTURNI MANIFESTACIJI V GORICI

Tudi letos bosta v Gorici dve pomembni mednarodni kulturni prireditvi: 18. mednarodno tekmovanje pevskih zborov in 10. evropski posvet o zborovskem petju. Ta posvet bo od 30. avgusta do 1. septembra. Tema letošnjega študija je: "Luca Marenzo, poetika, stil in tehnika posvetne in nabožne pesmi". Prireditelj obeh teh manifestacij bo kot vsako leto goriško pevsko društvo C.A. Seghizzi.

Prireditelji so menili, da je primerno, potem, ko je tekla razprava o madrigalizmu rinascimento s posebnim poudarkom na Palestrino, Monteverdija in Gesualda, spregovoriti tudi o Marenziu. Predavali bodo: Denis Arnold iz univerze v Oxfordu, Claudio Gallico z univerze v Parmi, Francesco Luisi, muzikolog iz Rima, Sergio Martinotti iz katoliške univerze v Milanu, Bernard Mayer z univerze v Tubingenu in Walter Pass z dunajske univerze.

SPOROČILO SODELAVCEM IN BRALCEM

Iz tehničnih razlogov smo morali nekatere predvidene članke odložiti. V mejah možnosti jih bomo objavili kasneje.

Prosimo za razumevanje.

Uredništvo

Berite, podpirajte DELO

V SPOMIN

Dne 7. maja bo minilo eno leto odkar je preminil tovariš Karlo Ota iz Krmenke.

Tovariš Karlo Ota je bil znan kot zaveden rojak in pristaš boja za delavske pravice. Med zadnjo vojno je bil aktivist OF. Bil je član komunistične partije.

Spominjajo se ga njegovi svojci: žena Lucija, sin Vladimir, hči Neva, ostali sorodniki in prijatelji iz Krmenke, Domja in Krogelj.

Slava njegovemu spominu.

PRISPEVKI ZA SKLAD DELA

V počastitev spomina sestre Katerine je Karla Tence iz Križa prispevala za sklad Dela 7.000 lir.

Ob vpisu naročnine za tekoče leto so prispevali za sklad Dela: Ivan Bembič iz Loga 7.000 lir, Mario Žuljan iz Loga 7.000 lir, Stojan Sancin iz Pulja pri Domju 1.000 lir, Angel Sedmak iz Križa 2.000 lir, Lucijan Terčon iz Nabrežine 2.000 lir, Kristina Peric iz Štivanja 2.000 lir, Viktor Legiša iz Medjevasi 1.000 lir, Josipina Brišček iz Repniča 2.000 lir in Emilija Hrovatin iz Kolonje 3.000 lir.

Vida Mora iz Sesljana je v spomin na pokojnega moža Virgila darovala 10.000 lir za sklad Dela.

Ob vpisu naročnine je Vladimir Abram iz Nabrežine prispeval 5.000 lir za sklad Dela.

Ob 1. maju, mednarodnem prazniku čelovnih ljudi, se je tov. Josipa Mosetti iz Trsta, kot vsako leto, spomnila tudi našega glasila. Za tiskovni sklad je prispevala 5.000 lir.

Marija Vatovec je ob 80-letnici svojega moža Vitala Vatovec prispevala za sklad Dela 10.000 lir. Tovarišu Vitalu Vatovcu iskreno čestitam.

Vsem iskrena hvala.

Posledica potresa v Črni gori. Solidarnost s prizadetimi je tudi pri nas zelo velika.

Ste že prispevali za prizadete? Če tega še niste storili, storite čimprej

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Direktor **ALBIN ŠKERK**
Ureja uredniški odbor
Odgovarja **FERDI ZIDAR**
Uredništvo in uprava:
Trst - Ulica Capitolina, 3
telef. 764-872, 744-047
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24-36
Poštni tekoči račun 11/7000
Letna naročnina 3.000 lir
Tisk: Tipoffset Riva
Trst, Ulica Torregianca, 12